

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ – ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Εκπαιδευτικό σεμινάριο για δικαστές και εισαγγελείς

Θεσσαλονίκη, 14-16 Ιουνίου 2023

Με την υποστήριξη του προγράμματος "Συνεργασία με εθνικούς δικαστές στον τομέα του περιβαλλοντικού δικαίου" της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

Γενικές πληροφορίες

- Κατάλογος εισηγητών
- Κατάλογος συμμετεχόντων

II. Συμμετοχές εισηγητών

<i>- Κλεονίκη Πουϊκλή</i>	
	• Βιογραφικό σημείωμα • Εισήγηση: Σύντομη επισκόπηση των νομικών εργαλείων της ΕΕ στον τομέα των αποβλήτων • Εισήγηση: Προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου
<i>- Vojtech Vomacka</i>	
	• Βιογραφικό σημείωμα • Εισήγηση: Παράνομη επεξεργασία και διαχείριση αποβλήτων • Εισήγηση: Παράνομη μεταφορά αποβλήτων
<i>- Λίνα Χατζηαθανασίου</i>	
	• Βιογραφικό σημείωμα

	Εισήγηση: Έρευνα, δίωξη και επιβολή ποινών για εγκλήματα στον τομέα των αποβλήτων
<i>- Matthias Keller</i>	
	- Βιογραφικό σημείωμα - Περιπτωσιολογική μελέτη (case study): Παράνομη διάθεση αποβλήτων σε σύνδεση με την οδηγία για την περιβαλλοντική ευθύνη - Εισήγηση: Ο ρόλος του εθνικού δικαστή και εισαγγελέα στην επιβολή της νομοθεσίας για τα απόβλητα και την καταπολέμηση των εγκλημάτων στον τομέα των αποβλήτων - Έμφαση στη διαδικασία υποβολής προδικαστικού ερωτήματος
<i>- Αθανάσιος Τσιούρας</i>	
	- Βιογραφικό σημείωμα - Εισήγηση: Νομοθεσία για τη διαχείριση αποβλήτων στην Ελλάδα
<i>- Έλενα Μουργιά</i>	
	- Βιογραφικό σημείωμα - Εισήγηση: Εφαρμογή της νομοθεσίας για τα απόβλητα - Νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας για τη διαχείριση αποβλήτων - Περιπτωσιολογική μελέτη (case study): Παραβάσεις και εγκλήματα στον τομέα διαχείρισης αποβλήτων στην Ελλάδα
<i>- Γεώργιος Αλμπούρας</i>	
	- Βιογραφικό σημείωμα - Εισήγηση: Ποινική προστασία από παράνομη διάθεση (απόρριψη) αποβλήτων - Περιπτωσιολογική μελέτη (case study): Παραβάσεις και εγκλήματα στον τομέα διαχείρισης αποβλήτων στην Ελλάδα
<i>- Αντώνης Μαυρόπουλος</i>	
	- Βιογραφικό σημείωμα - Εισήγηση: Προβλήματα και προκλήσεις από τη διαχείριση αποβλήτων στην πράξη

III. Υποστηρικτικό υλικό

I. Ευρωπαϊκή νομοθεσία για τα απόβλητα

a.) Έγγραφα πολιτικής της ΕΕ

1	<u>Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την εφαρμογή και τον αντίκτυπο στο περιβάλλον και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς της οδηγίας 2006/66/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, για τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και για την κατάρνηση της οδηγίας 91/157/ΕΟΚ, Βρυξέλλες, 9.4.2019, COM(2019) 166 final.</u>	ONLINE
2	<u>Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με την αξιολόγηση της οδηγίας 2006/66/ΕΚ για τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και για την κατάρνηση της οδηγίας 91/157/ΕΟΚ, Βρυξέλλες, 9.4.2019, COM(2019) 1300 final.</u>	ONLINE
3	<u>Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία, Βρυξέλλες, 4.3.2019, COM(2019) 190 final.</u>	ONLINE
4	<u>Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την τεχνική καθοδήγηση για την ταξινόμηση των αποβλήτων (2018/C 124/01), 9 Απριλίου 2018</u>	ONLINE
5	<u>Ανακοίνωση για την απόσυρση του Ηνωμένου Βασιλείου από τη νομοθεσία της ΕΕ για τα απόβλητα, 8 Φεβρουαρίου 2018</u>	ONLINE
6	<u>COM(2018) 32 final, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την εφαρμογή της δέσμης μέτρων για την κυκλική οικονομία: επιλογές για την αντιμετώπιση της διασύνδεσης μεταξύ της νομοθεσίας για τα χημικά προϊόντα, τα προϊόντα και τα απόβλητα, 16 Ιανουαρίου 2018.</u>	ONLINE
7	<u>COM(2018) 29 final, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με ένα πλαίσιο παρακολούθησης της κυκλικής οικονομίας, 16 Ιανουαρίου 2018.</u>	ONLINE
8	<u>COM(2018) 28 final, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πλαστικά σε μια κυκλική οικονομία, 16 Ιανουαρίου 2018.</u>	ONLINE
9	<u>COM(2018) 35 final, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, σχετικά με τον αντίκτυπο της χρήσης οξοαποικοδομήσιμων πλαστικών, συμπεριλαμβανομένων των</u>	ONLINE

	<u>οξοαποικοδομήσιμων πλαστικών σακουλών μεταφοράς, στο περιβάλλον, 16 Ιανουαρίου 2018.</u>	
10	<u>COM(2017) 33 final, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία, 26 Ιανουαρίου 2017.</u>	ONLINE
11	<u>Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Κλείνοντας τον κύκλο - Ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία, COM/2015/614 τελικό 02.12.2015, Δέσμη μέτρων για την κυκλική οικονομία (2015)</u>	ONLINE

*β.) Νομοθεσία
της ΕΕ*

12	<u>Οδηγία (ΕΕ) 2019/904 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, για τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)</u>	ONLINE
13	<u>Οδηγία (ΕΕ) 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 94/62/ΕΚ για τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασίας (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)</u>	ONLINE
14	<u>Οδηγία (ΕΕ) 2018/851 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)</u>	ONLINE
15	<u>Οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/31/ΕΚ σχετικά με την υγειονομική ταφή των αποβλήτων (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)</u>	ONLINE
16	<u>Οδηγία (ΕΕ) 2018/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2000/53/ΕΚ για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους, της οδηγίας 2006/66/ΕΚ για τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στήλων και συσσωρευτών και της οδηγίας 2012/19/ΕΕ για τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)</u>	ONLINE
17	<u>COM(2018) 340 final, Πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον, 28 Μαΐου 2018 (Πρόταση οδηγίας για τα πλαστικά μιας χρήσης)</u>	ONLINE
18	<u>COM(2018) 33 final, Πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με τις λιμενικές εγκαταστάσεις υποδοχής για την παράδοση αποβλήτων από πλοία, την</u>	ONLINE

	<u>κατάργηση της οδηγίας 2000/59/ΕΚ και την τροποποίηση της οδηγίας 2009/16/ΕΚ και της οδηγίας 2010/65/ΕΕ, 16 Ιανουαρίου 2018</u>	
19	<u>Οδηγία (ΕΕ) 2015/1127 της Επιτροπής, της 10ης Ιουλίου 2015, για την τροποποίηση του παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών</u>	ONLINE
20	<u>Απόφαση της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2014, για την τροποποίηση της απόφασης 2000/532/ΕΚ σχετικά με τον κατάλογο αποβλήτων σύμφωνα με την οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, 2014/955/ΕΕ</u>	ONLINE
21	<u>ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 1257/2013 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 20ής Νοεμβρίου 2013 για την ανακύκλωση πλοίων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 και της οδηγίας 2009/16/ΕΚ</u>	ONLINE
22	<u>ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 1179/2012 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 10ης Δεκεμβρίου 2012 σχετικά με τη θέσπιση κριτηρίων για τον προσδιορισμό του πότε τα γυάλινα θραύσματα παύουν να αποτελούν απόβλητα σύμφωνα με την οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου</u>	ONLINE
23	<u>ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 333/2011 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, της 31ης Μαρτίου 2011, για τη θέσπιση κριτηρίων που καθορίζουν πότε ορισμένοι τύποι θραυσμάτων μετάλλων παύουν να αποτελούν απόβλητα σύμφωνα με την οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου</u>	ONLINE
24	<u>ΟΔΗΓΙΑ 2012/19/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 4ης Ιουλίου 2012 για τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)</u>	ONLINE
25	<u>Οδηγία 2011/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2011, για τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών σε ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό</u>	ONLINE
26	<u>Οδηγία 2010/75 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, για τις βιομηχανικές εκπομπές (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης) (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ), οδηγία IED</u>	ONLINE
27	<u>ΟΔΗΓΙΑ 2008/98/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 19ης Νοεμβρίου 2008 για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών (καταργούνται: οι οδηγίες 2006/12/ΕΚ, 91/689/ΕΟΚ και 75/439/ΕΟΚ) (οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα)</u>	ONLINE
28	<u>Οδηγία 2006/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας και την τροποποίηση της οδηγίας 2004/35/ΕΚ - Δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής</u>	ONLINE
29	<u>ΟΔΗΓΙΑ 2006/66/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 6ης Σεπτεμβρίου 2006 για τις ηλεκτρικές στήλες και</u>	ONLINE

	<u>τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και για την κατάργηση της οδηγίας 91/157/ΕΟΚ</u>	
30	<u>ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 14ης Ιουνίου 2006 για τις μεταφορές αποβλήτων</u>	ONLINE
31	<u>ΟΔΗΓΙΑ 2000/53/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 18ης Σεπτεμβρίου 2000 για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους</u>	ONLINE
32	<u>ΟΔΗΓΙΑ 1999/31/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 26ης Απριλίου 1999 για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων</u>	ONLINE
33	<u>Οδηγία 94/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1994, για τις συσκευασίες και τα απόβλητα συσκευασίας</u>	ONLINE
34	<u>Οδηγία 86/278/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 1986, σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, και ιδίως του εδάφους, κατά τη χρήση της ιλύος λυμάτων στη γεωργία.</u>	ONLINE
35	<u>Οδηγία 75/442/ΕΟΚ του Ιουλίου 1975 για τα απόβλητα</u>	ONLINE

γ.) Νομολογία της ΕΕ

36	<u>C-842/18, απόφαση του Δικαστηρίου (όγδοο τμήμα) της 5ης Δεκεμβρίου 2019, Επιτροπή κατά Ισπανίας</u>	ONLINE
37	<u>C-634/17 Απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 23ης Μαΐου 2019, ReFood GmbH & Co. KG κατά Landwirtschaftskammer Niedersachsen</u>	ONLINE
38	<u>C-689/17 Απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 16ης Μαΐου 2019, Conti 11. Container Schifffahrts-GmbH & Co. KG Ms "MSC Flaminia" κατά Land Niedersachsen</u>	ONLINE
39	<u>C-60/18 Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 28ης Μαρτίου 2019, Tallinna Vesi AS κατά Keskkonnaamet</u>	ONLINE
40	<u>Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-487/17 έως C-489/17 Απόφαση του Δικαστηρίου (δέκατο τμήμα) της 28ης Μαρτίου 2019, Alfonso Verlezza</u>	ONLINE
41	<u>C-498/17 Απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 21ης Μαρτίου 2019, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας</u>	ONLINE
42	<u>C-399/17 Απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 14ης Μαρτίου 2019, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Τσεχικής Δημοκρατίας</u>	ONLINE
43	<u>C-626/16 Απόφαση του Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 4ης Ιουλίου 2018, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Σλοβακικής Δημοκρατίας</u>	ONLINE
44	<u>C-104/17, απόφαση του Δικαστηρίου (ένατο τμήμα) της 15ης Μαρτίου 2018, SC Cali Esprou SRL κατά Administrația Fondului pentru Mediu</u>	ONLINE
45	<u>C-335/16 Απόφαση του Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 30ής Μαρτίου 2017, VG Čistoća d.o.o. κατά Đuro Vladika και Ljubica Vladika</u>	ONLINE
46	<u>C-313/15 Απόφαση του Δικαστηρίου (τρίτο τμήμα) της 10ης Νοεμβρίου 2016, Eco-Emballages SA κ.λπ. κατά Sphère France SAS κ.λπ. και</u>	ONLINE

	Melitta France SAS κ.λπ. κατά Ministre de l'Écologie, du Développement durable et de l'Énergie	
47	C-147/15 Απόφαση του Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 28ης Ιουλίου 2016, Città Metropolitana di Bari, πρώην Provincia di Bari κατά Edilizia Mastrodonato Srl	ONLINE
48	C-69/15 Απόφαση του Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 9ης Ιουνίου 2016, Nutrivet D.O.O.O.E.L. κατά Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség	ONLINE
49	C-487/14 Απόφαση του Δικαστηρίου (έβδομο τμήμα) της 26ης Νοεμβρίου 2015, SC Total Waste Recycling SRL κατά Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség	ONLINE
50	C-198/14 Απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 12ης Νοεμβρίου 2015, Valev Visnapuu κατά Kihlakunnansyyttäjä και Suomen valtio - Tullihallitus	ONLINE
51	C-369/14 Απόφαση του Δικαστηρίου (τρίτο τμήμα) της 16ης Ιουλίου 2015, Sommer Antriebs- und Funktechnik GmbH κατά Rademacher Geräte-Elektronik GmbH & Co. KG	ONLINE
52	C- 551/13 Απόφαση του Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 18ης Δεκεμβρίου 2014, SETAR κατά Comune di Quartu S. Elena.	ONLINE
53	C-225/13, απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 9ης Απριλίου 2014, Ville d'Ottignies-Louvain-la-Neuve	ONLINE
54	C-292/12 Απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 19ης Δεκεμβρίου 2013, Ragn-Sells AS κατά Sillamäe Linnavalitsus.	ONLINE
55	Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-241/12 και C-242/12 Απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 12ης Δεκεμβρίου 2013, Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV et Belgian Shell NV.	ONLINE
56	C-113/12 Απόφαση του Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 3ης Οκτωβρίου 2013, Donal Brady κατά Environmental Protection Agency.	ONLINE
57	C-358/11 Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 7ης Μαρτίου 2013, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastualue v Lapin luonnonsuojelupiiri ry.	ONLINE
58	C-209/09 Απόφαση του Δικαστηρίου (όγδοο τμήμα) της 25ης Φεβρουαρίου 2010, Lahti Energia	ONLINE
59	C-297/08, απόφαση του Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 4ης Μαρτίου 2010, Επιτροπή κατά Ιταλίας	ONLINE
60	C-286/08 Απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, Επιτροπή κατά Ελλάδος	ONLINE
61	C-254/08 Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 16ης Ιουλίου 2008, Hotel Futura κ.λπ. κατά Comune di Casoria.	ONLINE
62	C-188/07 Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 24ης Ιουνίου 2008, Commune de Mesquer κατά Total France SA, Total International Ltd.	ONLINE
63	C-252/05 Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 10ης Μαΐου 2007, Thames Water Utilities.	ONLINE

64	C-215/04 Απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 16ης Φεβρουαρίου 2006. Marius Pedersen A/S κατά Miljøstyrelsen.	ONLINE
65	C-208/04 Διάταξη του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 28ης Ιανουαρίου 2005. Inter-environnement Wallonie κατά Région wallonne. (μόνο στα γαλλικά)	ONLINE
66	C-449/03, Απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 10ης Μαρτίου 2005, Επιτροπή κατά Γαλλίας (μόνο στα γαλλικά)	ONLINE
67	C-6/03 Απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 14ης Απριλίου 2005. Deponiezweckverband Eiterköpfe κατά Land Rheinland-Pfalz.	ONLINE
68	C-309/02 Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 14ης Δεκεμβρίου 2004. Radlberger κατά Land Baden-Württemberg.	ONLINE
69	C-463/01 Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 14ης Δεκεμβρίου 2004. Επιτροπή κατά Αλμανίας.	ONLINE
70	C-457/02 Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 11ης Νοεμβρίου 2004. Antonio Niselli.	ONLINE
71	C-1/03 Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 7ης Σεπτεμβρίου 2004. Van de Walle et autres κατά Texaco Belgique.	ONLINE
72	C-494/01, Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 26ης Απριλίου 2005, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας	ONLINE
73	C-114/01 Απόφαση του Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 11ης Σεπτεμβρίου 2003. AvestaPolarit Chrome Oy.	ONLINE
74	C-177/01 Απόφαση του Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 6ης Ιουνίου 2002. Επιτροπή κατά Γαλλίας.	ONLINE
75	C- 9/00 Απόφαση του Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 18ης Απριλίου 2002. Palin Granit.	ONLINE
76	C-203/96 Απόφαση του Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 25ης Ιουνίου 1998. Chemische Afvalstoffen Dusseldorp BV e.a.	ONLINE
77	Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-304/94, C-330/94, C-342/94 και C-224/95 Απόφαση του Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 25ης Ιουνίου 1997. Euro Tombesi e.a.	ONLINE
78	C-187/93 Απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιουνίου 1994. Parlement κατά Conseil.	ONLINE
79	C-118/86 Απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 6ης Οκτωβρίου 1987. Nertsvoederfabriek Netherland BV.	ONLINE
80	C-240/83 Απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Φεβρουαρίου 1985. Association des brûleurs d'huiles usagées.	ONLINE
81	C-295/82 Απόφαση του Δικαστηρίου (τρίτο τμήμα) της 9ης Φεβρουαρίου 1984. - Groupement d'Intérêt Economique "Rhône-Alpes Huiles"	ONLINE
82	C-172/82 Απόφαση του Δικαστηρίου (τρίτο τμήμα) Syndicat national des fabricants raffineurs d'huile	ONLINE

d.) Μελέτες, εκθέσεις, έγγραφα

83	<u>Έκθεση ΕΟΠ αριθ. 2/2019, Έκθεση ανασκόπησης των πολιτικών πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων στην Ευρώπη με έμφαση στον τρόπο με τον οποίο οι πολιτικές αυτές προσεγγίζουν το ζήτημα των πλαστικών και των πλαστικών αποβλήτων, 2019</u>	ONLINE
84	<u>Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Στρατηγική για τα πλαστικά σε μια κυκλική οικονομία, φυλλάδιο, 2018</u>	ONLINE
85	<u>Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP), Marine Plastic Debris and Microplastics - Global lessons and research to inspire action and guide policy change, Ναϊρόμπι, 2016.</u>	ONLINE

II. Περιβαλλοντικό ποινικό δίκαιο

α.) Νομοθεσία, έγγραφα, μελέτες, εκθέσεις

86	<u>Οδηγία 2008/99/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου (οδηγία για το περιβαλλοντικό έγκλημα)</u>	ONLINE
87	<u>WasteForce Crime Alert Report, 2019</u>	ONLINE
88	<u>ENPE: Santioning Environmental Crime (WG4), Second-stage intermin Report: international cooperation and specialisation of the judiciary, Μάρτιος 2019</u>	ONLINE
89	ENPE/EUFJE Life + project, WG4 Παρουσίαση: <u>1.0</u> <u>Παρουσίαση:2.0</u> Παρουσίαση: <u>3.0</u>	ONLINE
90	<u>The State of Knowledge of Crimes that have Serious Impacts on the Environment (Η κατάσταση της γνώσης των εγκλημάτων που έχουν σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον), έκδοση του ΟΗΕ για το περιβάλλον, 2018</u>	ONLINE
91	<u>Το έγκλημα από τρεις εγκληματολογικές προοπτικές. Επιπτώσεις για τον έλεγχο του εγκλήματος και την πρόληψη της βλάβης, L. Bisschop and W. Huisman, Waste, 2018</u>	ONLINE
92	<u>Ενημερωτικό δελτίο ENPE, έκδοση 8th, Δεκέμβριος 2018</u>	ONLINE
93	<u>ENPE: Επιβολή κυρώσεων για το περιβαλλοντικό έγκλημα (WG4), διωκτικές και δικαστικές πρακτικές, Μάρτιος 2018</u>	ONLINE
94	<u>Μελέτη σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2008/99/ΕΚ για την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου</u>	ONLINE
95	<u>Έκθεση της Ιντερπόλ για το έγκλημα της ρύπανσης</u>	ONLINE
96	<u>The role of EU Agencies in combating transnational environmental crime: new challenges for EUjust and Europol, Transnational Crime, V. Mitsilegas & F. Giuffrida, 2017</u>	ONLINE

97	<u>UNEP, Interpol: Η άνοδος του περιβαλλοντικού εγκλήματος, μια αυξανόμενη απειλή για τους φυσικούς πόρους, την ειρήνη, την ανάπτυξη και την ασφάλεια, 2016.</u>	ONLINE
98	<u>EnviCrimeNet, Έκθεση για το περιβαλλοντικό έγκλημα, Χάγη, 2016</u>	ONLINE
99	<u>EUROJUST, Στρατηγικό σχέδιο για το περιβαλλοντικό έγκλημα, Έκθεση, 2014</u>	ONLINE
100	<u>Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Οδηγία για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους (ΟΤΚΖ): αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης εφαρμογής από τα κράτη μέλη, Μάρτιος 2007</u>	ONLINE
101	<u>Σύμβαση του ΟΗΕ για το διεθνικό οργανωμένο έγκλημα (Σύμβαση του Παλέρμω), 2000</u>	ONLINE

β.) Πρόσθετη νομολογία

102	<u>C-21/19, Πληροφορίες για την υπόθεση, P.F. Kamstra Recycling</u>	ONLINE
103	<u>C-654/18, Πληροφορίες για την υπόθεση, Interseroh</u>	ONLINE
104	<u>C-689/17, απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 16ης Μαΐου 2019, Conti 11. Container Schifffahrt</u>	ONLINE
105	<u>C-634/17, Απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 23ης Μαΐου 2019, ReFood GmbH</u>	ONLINE
106	<u>C-624/17, απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 4ης Ιουλίου 2019, Tronex BV</u>	ONLINE
107	<u>C-506/17, απόφαση του Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 28ης Νοεμβρίου 2018, Επιτροπή κατά Σλοβενίας (στα γαλλικά)</u>	ONLINE
108	<u>C-498/17, Απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 21ης Μαρτίου 2019, Επιτροπή κατά Ιταλίας</u>	ONLINE
109	<u>C-399/17, Απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 14ης Μαρτίου 2019, Επιτροπή κατά Τσεχικής Δημοκρατίας</u>	ONLINE
110	<u>C-202/16, Απόφαση του Δικαστηρίου (δέκατο τμήμα) της 27ης Απριλίου 2017, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας</u>	ONLINE
111	<u>C-147/15, απόφαση του Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 28ης Ιουλίου 2016, Città Metropolitana di Bari κατά Ediliza Mastrodonato srl</u>	ONLINE
112	<u>C-454/14, απόφαση του Δικαστηρίου (όγδοο τμήμα) της 25ης Φεβρουαρίου 2016, Επιτροπή κατά Ισπανίας (στα γαλλικά)</u>	ONLINE
113	<u>C-369/14, απόφαση του Δικαστηρίου (τρίτο τμήμα) της 16ης Ιουλίου 2015, Sommer Antriebs- und Funktechnik</u>	ONLINE
114	<u>C-140/14, απόφαση του Δικαστηρίου (τρίτο τμήμα) της 16ης Ιουλίου 2015, Επιτροπή κατά Σλοβενίας (διαθέσιμη στα γαλλικά)</u>	ONLINE
115	<u>C-378/13, απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 2ας Δεκεμβρίου 2014, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας</u>	ONLINE
116	<u>C-323/13, απόφαση του Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 15ης Οκτωβρίου 2014, Επιτροπή κατά Ιταλίας (διαθέσιμη σε γαλλικά και ιταλικά)</u>	ONLINE

117	C-196/13, απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 2ας Δεκεμβρίου 2014, Επιτροπή κατά Ιταλίας	ONLINE
118	C-292/12, απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 12ης Δεκεμβρίου 2013, Ragn-Sells	ONLINE
119	C-241/12 και C-242/12, απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 12ης Δεκεμβρίου 2013, Shell Nederland Verkoopmaatschappij	ONLINE
120	C-418/11, απόφαση του Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 26ης Σεπτεμβρίου 2013, Texdata Software GmbH	ONLINE
121	C-358/11, Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 7ης Μαρτίου 2013, Lapin luonnonsuojeluyhdistys	ONLINE
122	C-1/11, απόφαση του Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 29ης Μαρτίου 2012, Interseroh	ONLINE
123	C-210/10, απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 9ης Φεβρουαρίου 2012, Márton Urbán	ONLINE
124	C-64/09, απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 15ης Απριλίου 2010, Επιτροπή κατά Γαλλίας)	ONLINE
125	C-440/05, απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 23ης Οκτωβρίου 2007, Επιτροπή κατά Συμβουλίου	ONLINE
126	C-176/03, Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 13ης Σεπτεμβρίου 2005, Επιτροπή κατά Συμβουλίου	ONLINE

III. Σχέση μεταξύ ποινικής και διοικητικής επιβολής και επιβολής κυρώσεων για περιβαλλοντικά εγκλήματα

127	C-624/17, Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 4ης Ιουλίου 2019, Tronex BV	ONLINE
128	C-596/16 και C-597/16, απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 20ής Μαρτίου 2018, Enzo Di Puma	ONLINE
129	C-537/16, απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 20ής Μαρτίου 2018, Garlsson Real Estate	ONLINE
130	C-535/15, απόφαση του Δικαστηρίου (τρίτο τμήμα) της 27ης Απριλίου 2017, Αμβούργο κατά Pinckernelle	ONLINE
131	C-524/15, απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 20ής Μαρτίου 2018, Luca Menci	ONLINE
132	C-304/15, απόφαση του Δικαστηρίου (έβδομο τμήμα) της 21ης Σεπτεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου	ONLINE
133	C-69/15, απόφαση του Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 9ης Ιουνίου 2016, Nutrivet	ONLINE

134	<u>C-487/14, απόφαση του Δικαστηρίου (έβδομο τμήμα) της 26ης Νοεμβρίου 2015, SC Total Waste Recycling SRL</u>	ONLINE
135	<u>C-184/14, απόφαση του Δικαστηρίου (τρίτο τμήμα) της 16ης Ιουλίου 2015, A κατά B</u>	ONLINE
136	<u>C-60/12, απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 14ης Νοεμβρίου 2013, Marián Baláž</u>	ONLINE
137	<u>C-617/10, Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Åklagaren κατά Hans Åkerberg Fransson</u>	ONLINE
138	<u>C-585/10, απόφαση του Δικαστηρίου (όγδοο τμήμα) της 15ης Δεκεμβρίου 2011, Niels Møller κατά Haderslev Kommune</u>	ONLINE
139	<u>C-549/09, απόφαση του Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 20ής Οκτωβρίου 2011, Επιτροπή κατά Γαλλίας (διαθέσιμη μόνο στα γαλλικά)</u>	ONLINE
140	<u>C-45/08, απόφαση του Δικαστηρίου (τρίτο τμήμα) της 23ης Δεκεμβρίου 2019, Spector Photo Group</u>	ONLINE
141	<u>C-304/02, Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 12ης Ιουλίου 2005, Επιτροπή κατά Γαλλίας</u>	ONLINE
142	<u>C-494/01, Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 26ης Απριλίου 2005, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας</u>	ONLINE
143	<u>C-210/00, απόφαση του Δικαστηρίου (πέμπτο τμήμα) της 11ης Ιουλίου 2011, Käserei Champignon Hofmeister</u>	ONLINE